

ПРЕС КЛИПИНГ

29-30.септембар 2012.

НАСЛОВИ

- За пун тањир 100.000 динара;(стр.2)
- Газде пишу закон о раду; (стр.4)
- Настављена блокада Дунава; (стр.6)
- Ужице: Без посла све више људи;(стр.7)
- Бродоградитељи "Бегеја" прете блокадом саобраћаја;(стр.8)
- Вучевић и Васин обећали подршку штрајкачима;(стр.8)
- Поделили предузећа па пишу закон;(стр.9)
- Гладан ситом не верује;(стр.11)
- И штрајком до учешћа у СЕС-у;(стр.13)
- Празна каса диктира страначку идеологију;(стр.16)
- Синдикални лидери невидљиви на друштвеним мрежама;(стр.18)
- Ужице: Праведна расподела националног дохотка;(стр.20)
- НИШ: Свеопшти дефицит легитимитета;(стр.22)
- Нови Сад: Дијалог уместо пакта;(стр.23)
- Штрајковима у корист „99 одсто“;(стр.24)
- Између формула и наковња;(стр.26)
- Из голготе у нови замах развоја;(стр.28)
- Покренут портал Радник.рс;(стр.30)

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:399098-Za-pun-tanjir-100000-dinara>

За пун тањир 100.000 динара

Д. МАРИНКОВИЋ - М. СПАСЕНОВ

Рачуница каже да је за преживљавање четворочлане породице потребно најмање 100.000 динара сваког месеца. Уз све скупљу храну, ту су и издаци за школарце, стамбени кредит или кирију, струју, телефон, превоз...

ЖИВИ од данас до сутра. Сваког јутра пребројава у новчанику колико је остало од плате. Размишља које ће рачуне да плати, а које да одложи неколико дана. За храну и деци за ужину мора да се снађе, како зна и уме, а управо то узима највише пара. Рачуницу са белог папира никако не може да уклопи у своја примања. И овог месеца не може да се провуче без 100.000 динара.

Оваква рачуница једне београдске породице демантује статистику, која тврди да нам просечно треба око 55.000 динара. Процена је да просечној породици за скроман живот треба бар душло више. Тренутно и такав живот „тежак“ је готово три просечне зараде у Србији.

- Чим отворим очи ујутру знам да ми је одмах потребно бар 1.000 динара - каже Мирјана С. из Београда. - Имам два школарца, којима морам да дам бар по 200 динара за ужину. Мени и супругу треба за превоз и доручак минимум по 300 динара. То нам узме једну хиљадарку. Имамо стамбени кредит од 30.000 динара, а са рачунима то изађе као једна наша плата. Друга плата од 40.000 динара не може да „покрпи“ ни најосновније потребе. Увек смо кратки за неких 20.000 динара.

ЧЕКАМО АКЦИЈЕ АКЦИЈСКА снижења цена хране подигну промет у трговинама и до 30 одсто. У свеопштој беспарици већина потрошача чека на посебне понуде трговаца, јер једино тако могу себи да приуште одређене намирнице. Многи тек на акцијама купе нешто меса и прерађевина. - Када видим да је на акцији месо обавезно купим бар два килограма - прича Драгана Б. из Ниша. - Задржем и имам за неколико оброка. На акцијама, ипак, најчешће пазарим прашак, јер тада могу да га купим и упола цене. И кафа је понекад неупоредиво јефтинија на снижењима.

Ништа лакше није ни онима који немају стамбени кредит. За кирију морају месечно да одвоје најмање 200 евра. Рачуни за воду, струју, телефон, телевизију, интернет, просечну породицу месечно коштају бар 15.000 динара. Још 10.000 динара „прогутају“ чекови пуштени неколико месеци раније на почек. На превоз оде најмање 5.000 динара, а толико се месечно потроши на кућну хемију.

Списку трошкова ту није крај. Родитељи ђака знају колико их месечно кошта школовање деце. Септембар је најтежи, јер се тада највише из кућног буџета издваја за књиге, свеске, опрему, али и мало гардеробе. За два школарца септембар је „тражио“ барем 10.000 динара.

Трошкови се настављају и наредних месеци. Из школа ђаци редовно долазе са новим захтевима. Тако се само гомилају обавезе родитеља - екскурзије, излети, ваншколске

активности додатно „постоше“ новчанике. С друге стране, статистика нам говори да домаћинства у Србији просечно за образовање одвајају 293 динара?!

Породичне касе, зна се, највише празни храна. Управо зато су и најболнија поскупљења основних намирница - меса, млека, зејтина, прерађевина... Јер, без тога не можемо.

Пре само годину дана килограм свињског буту могао је да се купи за 400 до максимално 450 динара. Сада његова цена достиже 670 динара. Килограм тог буту ове године вреди као 1,5 килограма прошле године. Још веће су разлике у ценама прерађевина - у неким случајевима порасле су и 100 одсто. За килограм сланине лане у ово доба одвајали смо просечно 400 динара, данас нам треба дупло више.

Свакодневна поскупљења довела су многе породице на руб егзистенције. Папрене цене хране, наравно, највише погађају најсиромашније, који месечно кући однесу просечно 25.000 динара. А таквих је две трећине од укупно запослених.

У Центру потрошача Србије кажу да од почетка године није протекао ниједан месец да нешто није поскупело. Порасле су цене меса, месних прерађевина, млека, средстава за хигијену, уља, појединих врста брашна, тестенина, слаткиша, горива, воћа и поврћа...

- Много је лакше набројати шта није, него шта јесте поскупело - коментарише Вера Вида, председник Центра потрошача Србије. - Просечна потрошачка корпа од 55.000 је само статистика. Одавно постоји шала да је статистика тачна обрада нетачних података, тако да тих 55.000 не може да задовољи ни двочлану породицу, а камоли четворочлану.

Како сматра Вида, куповна моћ потрошача сведена је на минимум, тако да о стандарду не може ни да се говори. Све се своди, каже она, на куповину најпотребнијих животних намирница и на пуко преживљавање.

- Стандард није то да ли ја могу да купим килограм парадајза, а мој комшија два килограма, већ да ли ја уз тај парадајз могу да купим месо, млеко, јогурт, сухомеснате производе, сапун, дезодоранс, платим режије - каже Вида. - Тога данас нема. Ако вам месар каже да је у последња три месеца куповина меса опала за 50 одсто, а 43 одсто потрошачке корпе у Србији иде на куповину прехранбених производа, онда је сасвим јасно којом брзином пада куповна моћ потрошача у Србији.

СЕЗОНА ПАПРЕНИХ ЦЕНАХРАНА из основне потрошачке корпе овог лета је поскупела за 15 до чак 30 одсто. Сезону су још у јуну отворили нови ценовници млека, млечних производа, хлеба, затим јаја, освежавајућих напитака и сокова. Потом је скочила цена меса, деликатесу, зачинима, слаткишима...

Најгоре је то што лепих вести и наговештаја бољих дана нема на видику. Економиста Саша Ђоговић каже да ће ситуација бити још тежа јер економски показатељи до краја ове, али и за следећу годину, не уливају наду.

- Нема већег стандарда становништва Србије све док се не смање расходи и не реформише јавни сектор - истиче Ђоговић. - И даље највећи део месечних примања одлази на куповину хране и плаћање режија, више од 60 одсто, док само један одсто иде на образовање, а четири на здравство. То говори да нација нема ни економску, али ни друштвену перспективу.

И таман смо помислили да смо се извукли из септембра, када се уобичајено троши највише, а дочекао нас је октобар са новим ценама. Храна, цигарете, средства за личну и кућну хигијену, грејање, нафтни деривати, а у престоници и градски превоз, поскупеће и до 20 одсто..

- Цене млека и млечних производа скачу од два до четири одсто - најављују трговци. - За октобар су припремљена и поскупљења меса, за три и више одсто, док ће сухомеснате прерађевине „отићи“ најмање пет одсто. Толико ће поскупети и шећер, а уље између девет и 16 одсто.

Од октобра слаткиши ће бити скупљи од три до чак 40 процената, маргарини и мајонези до 10 одсто, за колико ће поскупети и замрзнута риба из увоза. Цигарете поскупљују за 20 динара по паклици, безалкохолна пића 4,5 одсто, кућна хемија и средства за личну хигијену од 1,5 до пет одсто.

Октобар неће мењати само цене у трговинама. У месецу када почиње грејна сезона, даљинско грејање ће у многим градовима поскупети између 10 и 20 одсто.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:399102-Gazde-pisu-zakon-o-radu>

Газде пишу закон о раду

Биљана СТЈЕЉА

И Србија планира да коначно прилагоди своје радно законодавство европским стандардима. Предложено да рад на одређено траје три пута дуже

КРЦАТИ бирои за запошљавање, срамотно ниске плате, изабљивање радника... само су неки од разлога због којих би већина у Србији пожелела да се коначно измени Закон о раду. И инвеститори и послодаваци имају исту жељу, али је њихов мотив сасвим другачији. Прописи се, сматрају они, морају прилагодити европској пракси и самим тим додатно „либерализовати“, јер у супротном нема ни говора о новим радним местима. Синдикалци, пак, ове преправке виде као још једну омчу око врата већ довољно обесправљеног радника.

И док су готово све европске, као и земље из окружења, „реновирале“ своје радно законодавство, у Србији се нико не усуђује да прецизира када би измене и допуне закона о раду могле ући у завршну фазу, иако је економска криза у пуној снази. Ипак, оптимисти се финалној верзији надају половином следеће године.

Извесне су само две ствари - закон ће бити измењен по препорукама Међународног монетарног фонда и радници ће остати без старих „социјалистичких повластица“ које су им биле загарантоване важећом регулативом.

ОТКАЗ БЕЗ ПИТАЊАМЕЋУ земљама које су већ измениле своје законе о раду налазе се и Словенија и Хрватска, а Србија се у многим одредбама води баш њиховим законодавством. Зато ће се и код нас разматрати нови облици заснивања радног односа о којима се увелико говори у суседству. Према том рецепту, послодавац би новозапосленог могао да отпусти у року од три или шест месеци без икаквог објашњења, јер се овај период третира као пробни рад. У наредне две године би га могао отпустити само уз прецизно наведене разлоге, али без много правних тешкоћа. Ако новајлија „преживи“ овај рок, припада му посао „за стално“.

А шта би се све могло наћи у новом акту ових је дана била тема о којој су здушно расправљали представници државе, послодавца и синдикалаца. Консензус, међутим, још није на видику.

- Током последњих седам година примене овог прописа указала се потреба за унапређивањем текста закона, и то из неколико разлога - објашњава Зоран Мартиновић, државни секретар Министарства рада, запошљавања и социјалне политике. - Измене су неопходне како би се створили повољнији услови за стране инвестиције, али и због даљег усаглашавања са међународним стандардима. У пракси су се такође појавили одређени проблеми због неких важећих, а превазиђених одредаба, и њих је зато потребно уклонити.

Мартиновић додаје да ова радна верзија садржи неколико кључних предлога на којима је, пре свега, инсистирао Међународни монетарни фонд:

- Основни је продужење рада на одређено време. Садашњи закон дозвољава највише годину дана, док би по новом овај рок био подигнут на три године. Друга важна измена се тиче исплаћивања отпремнина радницима који су проглашени за вишак. Уместо да последњи послодавац плаћа за цео радни стаж, он би био одговоран само за време које је тај радник провео код њега.

Државни секретар открива и да је разматран предлог да се годишњи одмор распоређује другачије, па је предложено да први део одмора може да траје и две недеље, а не најмање три као што је данас.

Ниједан од ових предлога још није добио зелено светло у народу. Иако је Министарство рада још прошле године проследило прву радну верзију члановима Социо-економског савета, повратна реакција је изостала. А око ове садашње највише приговора имају синдикалци.

- Ми ћемо свакако инсистирати на социјалном дијалогу и постизању пуне сагласности свих социјалних партнера јер се ради о системском закону. Наметање било каквих одредаба из државне администрације дугорочно би довело до проблема у примени закона - обећава Мартиновић.

Синдикални лидери му, по свему судећи, неће нимало олакшати посао. Чланство највећих организација Србије се - најблаже речено - противи новинама које би могле заживети идуће године.

- Ни важећи закон није најбоље решење, има доста рупа и проблематичних ставки, али ово што се сада предлаже додатно девалвира права радника која су већ на минимуму - категоричан је Зоран Михајловић, потпредседник Савеза самосталних синдиката Србије. - Један од најпроблематичнијих је предлог инвеститора и ММФ да се рад на одређено продужи на три године. Из земаља где је то већ на снази само допиру критике јер се ово решење у пракси показало као веома лоше. У Словенији је, тако, међу свим новозапосленим само десет одсто примљено за стално, а сви остали на одређено. А за то време су сви ти радници дискриминисани и судбина им је потпуно неизвесна. Нико их не штити, смањена су им права, а не могу чак ни кредит да подигну. Зато не видим ниједно оправдање да се оваква пракса уведе и код нас.

Михајловић тврди да синдикати неће пристати на ово и додаје да ће се против оваквих решења - ако затреба - борити чак и на улицама.

- Код нас се сви прописи прилагођавају инвеститорима. Тако је у току прерада Закона о штрајку, а и те су измене више на страни послодаваца него радника. Склони смо да преписујемо лоше примере са Запада и то је већ постало недопустиво.

Послодавци, међутим, не виде да су ичим повлашћени, без обзира на то да ли је реч о старом или новом закону. Ипак, већина нових ставки је послата управо из њихових редова.

ФЛЕКСИБИЛНО РАДНО ВРЕМЕУ РАДНОЈ верзији новог „документа о раду“ није убачена ни једна одредба која би попустила критеријуме у вези са радним временом, што је основна новина већине нових закона у земљама окружења. И послодавци и синдикалци сматрају да је неопходно увести флексибилније радно време и разне облике непотпуног или полу-радног времена. Како „Новости“ сазнају, међу новим предлозима ће бити и оснивање „агенције“ која би практично послодавцима „изнајмљивала“ раднике по потреби, па макар и само на дан-два.

- Послодавци су на неким местима чак и проширили права запослених, као што је давање могућности да и радници учествују у добити компанија тако што ће им бити дељени бонуси, али су се трудили да поједноставе процедуре и скрате непотребно дуге рокове у вези са гомилом осталих прописа -објашњава Драгољуб Рајић, из Уније послодаваца Србије.

Предлог за промене је, додаје он, дошао углавном из Сектора трговине, индустрије хемије и неметала, грађевинарства, а посебно од занатлија и предузетника, односно од оних „малих“ који имају доста проблема у примени важећег Закона о раду:

- Промене су несумњиво потребне јер су у писању важећег Закона о раду махом учествовали синдикати који имају своје организације у великим и средњим предузећима, и у томе су се много ослањали на социјалистичка времена. Данас је, међутим, у великим компанијама само 20 одсто радника, док је код малих уписано безмало 49 одсто. Зато закон овакав какав је данас одговора више односима у средњим и великим предузећима, мада и тамо ствара велике трошкове у пословању и често непотребно бирократизује однос послодавац-запослени.

За мале послодавце је, оцењује Рајић, примена актуелног закона и додатно отежана:

- Папирологија, рокови и компликовани односи много коштају мале фирме, а запослени у њима ипак не могу имати толико широка права, јер оне немају велики оснивачки и обртни капитал и често једва исплаћују редовно зараде са порезима и доприносима.

ПРЕДЛОЖЕНЕ ИЗМЕНЕ ЗАКОНА О РАДУ

* Уговор о раду могуће је потписати и на сам дан запослења, а није обавезно потписати га раније

* Радни однос на одређено време може да траје до 36 месеци уместо 12

* Прековремени рад може да траје и дуже од осам часова недељно

* Први део годишњег одмора може да се користи у трајању од две радне недеље, а не три

* Плаћено одсуство може да траје најмање пет, а не седам радних дана

* Запослена жена може да се (на лични захтев) врати на посао и пре истека породилског, али тада има право на пола радног времена

* Нови послодавац у старој фирми мора да поштује колективни уговор најкраће шест месеци уместо годину дана

* Запослени који је вишак остварује право на отпремнину само за период проведен код последњег послодавца

* Суспензија радника може да траје најдуже 15 дана уместо три као сада

* Представник синдиката може да добије отказ и након шест месеци по престанку обављања синдикалне функције, а не после годину дана, како је у важећем закону

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.290.html:399029-Nastavljena-blokada-Dunava>

Настављена блокада Дунава

Тањуг

Радници предузећа "Дунав група агрегати" настављају блокаду Дунава све док им не буду исплаћене заостале зараде и испуњени остали захтеви

НОВИ САД - Радници предузећа "Дунав група агрегати" настављају блокаду Дунава све док им не буду исплаћене заостале зараде и испуњени остали захтеви, упркос најавама да би идуће седмице могло почети решавање њихових проблема, изјавио је представник радника у штрајку Новица Цветковић.

Цветковић је рекао Тањугу да су радници четвртог дана протеста разговарали с помоћником министра саобраћаја Павлом Галићем, покрајинским секретаром за рад и запошљавање Мирославом Васином, као и с представницима новосадске лучке капетаније и полиције.

"Они су саслушали наше проблеме и обећали да ће све учинити како би већ почетком идуће недеље било омогућено да новац из републичке Дирекције за воде буде пребачен на рачун 'Дунав група агрегати'", рекао је Цветковић.

То ће омогућити, сматра Цветковић, да почне исплата заосталих шест месечних зарада радницима и других приднажледности које им послодавац, односно фирма дугује.

Он је додао да су у разговору представници радника који протестују замољени да у спровођењу блокаде пловног пута пропуштају туристичке путничке бродове, што ће, како је рекао Цветковић, бити и учињено, док ће барже и други теретни бродови остати блокирани до испуњења свих захтева.

Радници "Дунав групе агрегати", некадашњег новосадског предузећа "Херој Пинки", који четврти дан блокирају пловни пут Дунавом, траже исплату шест заосталих зарада и других припадљности, повезивање радног стажа и оверу здравствених књижица.

<http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:399168-Uzice-Bez-posla-sve-vise-ljudi>

Ужице: Без посла све више људи

Тањуг

У првом кварталу ове године остало 899 људи. У последњих 12 година посао изгубило 47.875 радника. У Новој Вароши свега 400 радника

У првом кварталу ове године без посла је у Златиборском округу остало 899 радника, а за протеклих 12 година тај број износи

47.875 радника мање, изјавио је председник Савеза самосталних синдиката Златиборског округа Петрашин Друловић.

Друловић је за Тањуг казао како сматра да је разлог повећања броја незапослених приватизација која у Србији није оправдала првобитну сврху.

"Најгора ситуација је у општини Нова Варош где је скоро извршена деиндустријализација, јер је остало свега 400 запослених радника", истакао је Друловић.

Друловић је изнео да се тренд повећања незапослености наставља и у граду Ужицу, где је почетком 2012. без посла остало 580 радника.

Друловић истиче да је овај процес довео и до смањења броја становника у Златиборском округу.

"Од 2002. је број становника у Златиборском округу смањен за 28.467 или сликовито, нестала је једна општина величине Бајине Баште", упозорио је Друловић.

Друловић наводи да може доћи и до депољопривредизације, јер у претходном периоду држава ништа није урадила на побољшању положаја пољопривредника.

Нека од решења за превазилажење ове ситуације су стварање инфраструктурних услова попут изградње аутопута, модернизације железнице и изградње аеродрома на Пониквама, како би

били привучени страни инвеститори, као и подстицајна средства за домаћа предузећа која би могла да буду замајац целој привреди, нагласио је Друловић.

РТВ

http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/zrenjanin/brodograditelji-begeja-prete-blokadom-saobracaja_344659.html

Бродоградитељи "Бегеја" прете блокадом саобраћаја

Извор: Тањуг

ЗРЕЊАНИН -

Бродоградитељи зрењанинског "Бегеја", у намери да спрече распродају имовине, најавили су данас блокаду саобраћаја за 3. септембар, на државном путу Зрењанин - Клек.

Председник подружнице Самосталних синдиката индустријских радника Јовица Лујанов каже да је предлог синдиката и 160 радника да се донесе одлука о обустави саобраћаја.

То би била још једна порука и опомена државним органима да изађу у сусрет нашим захтевима, да преиспитају незакониту приватизацију, спрече даљу распродају основних средстава и сачувају бродоградиле од пропасти и намерно изазваног стечаја, каже Лујанов.

Он је подсетио да су бродомонтери, после плаћеног одсуства, послати на годишње одморе и да од 12. септембра, у сменама, штите имовину од распродаје, коју је започео нови директор Небојша Рак, из Београда, по налогу власника из Холандије.

<http://www.dnevnik.rs/novi-sad/vucevic-i-vasin-obecali-podrsku-strajkacima>

Вучевић и Васин обећали подршку штрајкачима

Део радника "Новитета" који су у вишемесечном штрајку у Градској кући су разговарали са градоначелником Милошем Вучевићем, а потом и у Влади Војводине са покрајинским секретаром за привреду,

Радници "Новитета" у протестној шетњи до Градске куће фото: С. Шушњевић

запошљавање и равноправност полова Мирославом Васином. Званичнике су упознали су их са ситуацијом у којој им предузеће дугује други део јулске зараде и неуплаћене доприносе и стаж од јула 2010. године.

Пре ових састанака претходила је и протестна шетња неколико десетина радника од зграде "Новитета" до центра града уз пароле "хоћемо плате", "хоћемо лечење" и "хоћемо пензију". Заменица синдиката "Солидарност" у предузећу Александра Игњатовић изјавила је како је градоначелник упознат са проблемима предузећа те да ће већинском власнику "Новитета" Драгану Ђурићу послати отворено писмо у коме ће захтевати одговор на питање, "како види субину предузећа и које су његови предлози и решења за запослене раднике".

Вучевић је у саопштењу напоменуо да неуплаћивањем доприноса послодавац поред радника општењу је и градски буџет. Иначе "Новитету" је раније одобрен репрограм дуга, но власник је уплатио тек део прве рате, док је већ трећа стигла на наплату. Ипак, тих око два милиона уплаћених динара изгледа ће помоћи људима који не могу у пензију због неповезаног стажа. - Васин је обећао како ће већ сутра отићи у Пореску управу, пошто је уплаћен један део доприноса и решити проблем око уплате доприноса и стажа људима који имају право да оду у пензију.

Продужиће нам здравствене књижице, а са Ђурићем ће разговарати под којим условима би део људи могло да напусти фирму као технолошки вишак. Но, на исплату зарада не може да утиче - рекла је председница синдиката у предузећу Веселинка Вуков. Напоменула је и да се штрајк наставља док се не поделе плате и не стигну информације о судбини њихових радних места. А. Л.

<http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/345205/Podelili-preduzeca-pa-pisu-zakon>

ЈАВНЕ УСТАНОВЕ У РУКАМА СТРАНАКА

Поделили предузећа па пишу закон

Катарина Марковић

Већ сада је готово извесно да професионализација јавних предузећа неће бити спроведена имајући у виду начин на који се одвија. Најпре су постављени нови директори, махом по политичкој линији, па се тек онда прибегло писању закона, због чега стручна јавност закључује да се нови прописи доносе за неку будућу власт.

Јавна предузећа често партијски плен

Министар финансија и привреде Млађан Динкић најавио је недавно да ће у понедељак почети јавна расправа за доношење закона о јавним предузећима којим ће се уредити њихов рад. Две недеље пре тога министар је рекао да је професионализација јавних предузећа неминовност, те

да овај закон предвиђа да се директори, од републике до локала, разреше и буду вршиоци дужности до избора нових на конкурсима.

- Такође, напустићу праксу да министар бира директоре 173 филијале Пореске управе широм Србије, и они ће се бирати на конкурс - казао је тада он.

У међувремену су на позиције директора јавних предузећа изабрани Александар Обрадовић за првог човека ЕПС, који је иначе кадар Српске напредне странке. Затим, за директоре ретких успешних државних фирми - ПТТ, „Транснафте“ и „Електроуређе“ Влада је поставила партијске кадрове или финансијере владајућих странака - Милана Кркобабића из ПУПС, Милоша Томића и Николу Петровића, блиске СНС. Једини нови директор који није страначки кадар јесте Предраг Ђулибрк, који ће водити Телеком.

Занимљиво је, међутим, и то да су сви они, осим Милана Кркобабића, који нема в.д. статус, постављени као вршиоци дужности.

Извор „Блица“ каже да се у предлогу закона налази одредба која подразумева расписивање конкурса, али да ће на свакој партији бити да одлучи да ли ће своје високе страначке кадрове лишити могућности да се кандидују за директоре.

У УРС, који су и предлагач закона, тврде да из њихових редова неће бити кандидата по политичкој линији, али напомињу и да је професионализација управљања јавним предузећима дефинисана коалиционим споразумом, те да очекују и од других да поступе у складу с тим.

Међутим, без обзира на то што су нови директори постављени само „привремено“, као вршиоци дужности, стручна јавност верује да ће се већина њих и задржати на тим позицијама након конкурса.

- Избори у в.д. стање ме не охрабрују да ће нешто бити другачије и након расписивања конкурса. Ако је закон заиста објективан и ако су имали намеру да професионализују управљање, не видим зашто је овог момента битно мењати директоре - каже Јелисавета Василић, чланица Савета за борбу против корупције.

Владимир Гоати, политички аналитичар, каже за „Блиц“ да, судећи по начину на који повлачи потезе, власт овим законом доноси правила која ће обавезивати будућу владу.

- Ако је њихова жеља да заиста све ураде како су обећали, у шта озбиљно сумњам, онда је било логично да прво усвоје закон, и то су могли по хитној процедури. Овако се стиче утисак да су они већ поделили плен међу собом, а доносе мере које ће ограничити неке друге, будуће функционере - каже Гоати.

Плату утврђује Влада

Недавно усвојеним Законом о утврђивању максималне зараде, највиша зарада у јавном сектору, која се односи и на директоре јавних предузећа, биће 162.740 динара. Ипак, закон оставља могућност да у случају успешног пословања јавних предузећа зарада руководиоца може да буде и већа, а мерила за то утврђује Влада Србије.

ДОДАТАК - ФОРУМ

Да ли је на помолу нови социјални пакт државе, послодаваца и синдиката

Гладан ситом не верује

АУТОР: ЉИЉАНА БУКВИЋ

Да се синдикати питају, они више не би потписивали никакве помпезне споразуме с државом и обавезивали се да ће учинити једно не би ли заузврат добили нешто друго од владе. Та прича, бар тако кажу синдикални лидери за Форум, више не пали. То, с друге стране, не значи да нису спремни или вољни за сарадњу са новом владом, дапаче, јесу - само чекају да она коначно почне да решава нека важна питања.

Очигледно је да синдикални лидери нису баш одушевљено прихватили идеје политичких лидера који су последњих месец дана у више наврата најављивали „социјални консензус“ или пакт, што му дође као синоним за оно што су претходни звали социјалним дијалогом, или споразумом, само још конкретније.

- За сада не разговарамо о томе. Нити смо причали, нити је било каквих предлога на ту тему. Кад знамо како је било у претходном споразуму, ми више не желимо да улазимо у те пактове или како год се то звало. Преко главе нам их је. Сви ти силни договори да би се на крају све svelo на то да нам они кажу: Па нисте ваљда мислили стварно, каже за Форум председник Самосталног синдиката Љубисав Орбовић.

А како је то било с претходним споразумом? Потписан је априла прошле године. Назван трипартитним споразумом, у ком су, сем владе, потписници били и синдикати и послодавци. Држава је тада дала часну реч и потпис премијера Мирка Цветковића и министра рада Расима Љајића да ће 17 ставки овог споразума до краја године бити испоштовано уколико представници привреде и радника испуне својих 14, односно по седам обавеза. Слично је било и пре три године у оквиру антикризних мера Цветковићеве владе.

Суштина таквог „мировног“ споразума била је да се радници обуздају, да не излазе на улице и не траже немогуће како би се што безболније превазишла криза. Држава је требало да обезбеди приступну минималну цену рада (за четири године рада СЕС-а минималац је био једини око чега су се три стране договарале), да подигне неопорезиви део зараде на 10.000 динара (на чему су силно инсистирали послодавци), да повеже стаж...

Списак обавеза државе био је подугачак, а послодавцима и синдикатима није требало пуно времена да схвате да од тог посла нема ништа. Унија послодаваца Србије се већ почетком јесени прошле године огласила незадовољна развојем догађаја и запретила повлачењем из Споразума.

„Уколико Влада Републике Србије до 1. новембра не буде подигла минимални део зараде на уговорених 10.000 динара, Управни одбор Уније ће размотрити одлуку о напуштању Социјалног споразума јер не желимо да будемо параван за даље урушавање српске привреде недоследној и неефикасној извршној власти“, рекли су тада у УПС.

Не баш славно искуство пајтања с државом оставило је последице, тако да не чуди што синдикати и послодавци не реагују одушевљено на нове најаве пакта (како је то рекао Млађан Динкић) или консензуса који је помињао премијер Дачић, са којим у Социјално-економском савету седи још петоро министара, али и министар финансија и привреде.

Управо је нови-стари министар пре месец дана искористио прилику у Ваљеву да помене пакт са синдикатима.

- Састаћу се са синдикатима просвете и здравства, да разговарамо о нивоу зарада у тим секторима. Није ми идеја да решавам само горуће проблеме, никад не радим на кратак рок. Хоћу да направим план који ће комплетно да обухвати следећу годину. Желим да направимо социјални пакт, да имамо јасан план колико могу плате да расту у јавним службама у наредним годинама, рекао је Динкић и нагласио да ће се разговарати и о свим другим специфичним проблемима. Он каже да је одувек имао одличне односе са синдикатима и да је уверен да ће тако бити и убудуће.

Изгледа да синдикати не желе да прејудуцирају ствари. Како ће бити - време ће показати, а 250.000 до 300.000 изгубљених радних места у четири непуне године кризе требало би представнике радничке класе да држи на опрезу.

- Спремни смо да разговарамо, да саслушамо предлоге, да се договарамо. Премијер је одредио људе из владе који ће бити у СЕС-у, али за сада још ништа није почело. Још увек не знамо шта да очекујемо, ни како ће се показати влада. Права питања још нису покренута, каже Орбовић.

За оне који још нису укључени у рад Социјално-економског савета, а годинама инсистирају на томе прича о социјалном пакту је неважна. Председница Асоцијације слободних и независних синдиката Ранка Савић каже за Форум да је прича о некаквом социјалном пакту потпуно небитна као и да постоје неке друге ствари које најпре треба решити.

- И од оног претходног пакта нисмо имали никакве користи ако се ја питам. Никаквог опишљивог ефекта није било - каже Савићева.

Тај догађај од прошле године када су се влада и синдикати договорили о узајамном поштовању, и обавезали да ће се придржавати неких правила, као и да ће испунити поједине захтеве док траје криза за Ранку Савић је био само маркетиншки потез. Социјални дијалог, истиче, треба да буде на много вишем нивоу.

Она каже да бисмо ми могли да урадимо слично што и остале земље у региону, попут Словеније, Хрватске или Црне Горе. „Па у Хрватској је у СЕС-у пет синдиката и шта им фали. Што нас је више, то је више паметних идеја и то ћемо доћи до бољих решења“, напомиње Савићева.

Председница АСНС и посланица у овом сазиву каже да је о томе разговарала са новим председавајућим СЕС-а Ивицом Дачићем, који је први поменуо „социјални консензус“, као и да јој је он рекао „да је за такву варијанту“.

Проблем репрезентативности синдикати већ годинама истичу као кључну кочницу у сарадњи синдиката међусобно, али и синдиката са послодавачким удружењима. Савићева каже да је један од разлога и тај што Самостални синдикат, као и УГС „Независност“ условљавају сваку владу.

ВЛАИСАВЉЕВИЋ: Не осећа се напредак

Потпредседник УГС Независност Славко Влаисављевић каже за Форум да њихов синдикат очекује потписивање пакта, али да он мора бити много озбиљнији од оног претходног.

- Онај прошли пакт који смо потписали био је само форме ради, није се поштовао. Очекујемо да нови пакт, ако га буде, буде прихватљивији за све запослене, каже Влаисављевић. Он истиче да су спремни чак и на то „да буду жртве“ неко време, само ако се зна да ће то помоћи да се поправи ситуација.

- Нећемо да потписујемо ништа само да бисмо потписивали, већ то мора да има неког смисла, напомиње потпредседник УГС Независност. Влаисављевић каже да још није прошло довољно времена да би синдикати имали зашто да оптужују и окривљују нову власт јер се ништа није урадило. „Напредак се не осећа, али је још рано да оптужујемо нову власт. Пратићемо их и видети шта се дешава са законима“, напомиње Влаисављевић.

Штрајк општег незадовољства

На питање како ће, као представници радника реаговати на нове одлуке Владе, и како испољити евентуално незадовољство, јер већих штрајкова одвајкада нема, Орбовић каже да би једини штрајк који би сада могли да организују био - штрајк општег незадовољства. „Не можемо да се жалимо на Владу, јер још нису учинили ништа. Чекамо да видимо до краја године шта ће бити и како ћемо сарађивати“, напомиње Орбовић.

И штрајком до учешћа у СЕС-у

АУТОР: ГОЈКО ВЛАОВИЋ

Већ прва седница Социјално-економског савета (СЕС), одржана након промене власти у Србији, донела је турбуленције на домаћој синдикалној сцени. Наиме, Конфедерацији слободних синдиката (КСС), која окупља највеће синдикалне организације у јавним

предузећима, није упућен позив да учествује на седници иако јој је решењем Министарства за рад и социјалну политику још 3. маја утврђена репрезентативност.

На конститутивној седници су поред председника Владе Србије Ивице Дачића учествовали представници Савеза самосталних синдиката Србије, Уједињених гранских синдиката „Независност“ и Уније послодаваца Србије.

- На накнадном састанку обавестили смо премијера да је сазивање седнице СЕС-а без учешћа Конфедерације слободних синдиката грубо кршење Закона о раду и Закона о Социјално-економском савету. Наша синдикална централа је морала да добије позив за тај састанак, јер смо стекли пуно право да учествујемо на састанцима СЕС-а - каже Ивица Цветановић, председник Конфедерације слободних синдиката.

Он додаје да је синдикална централа на чијем је челу тражила од премијера да се одлука о укључивању КСС у СЕС што пре спроведе и да су добили обећање да ће тако и бити. Цветановић наводи да у случају да до тога не дође у КСС су спремни да започну штрајк и тако се изборе за своја права.

- Премијер нас је упознао са тим да га секретаријат СЕС-а из бившег састава није обавестио о томе да је КСС репрезентативна. Дакле реч је о опструкцији синдиката и послодавачке организације који су били у прошлом сазиву СЕС-а. Такође, позив није уследио ни због тога што се Одбор за утврђивање репрезентативности, а који чине представници садашњих чланица СЕС-а, жалио на одлуку о пријему КСС, неосновано тврдећи да је то урађено на непрописан начин. Они имају право да се жале надлежним судовима на шта год желе, али закон мора да се спроводи и секретаријат СЕС-а је био дужан да Дачића обавести да смо ми репрезентативни синдикат и сходно томе имамо право да учествујемо на састанцима тог тела, наглашава Цветановић.

Он додаје да КСС сада добија тумачења како Дачић уопште није председавајући СЕС-а, већ је то Небојша Атанацковић.

- Сасвим је очигледно да чланице СЕС-а покушавају да КСС оставе по страни и елиминишу нас из процеса одлучивања и разматрања закона који се директно односи на чланство које ми окупљамо. Нисмо били консултовани око доношења ребаланса буџета, иако је тим буџетом највећи удар извршен на јавни сектор. Такође, циљ је да се ускрати могућност нашој синдикалној централни да се изјашњава о закону о максималним зарадама у јавном сектору и закону о намештеницима, где би ми имали много тога да кажемо, јер се ти закони односе на наше чланство и поједине одредбе нису онакве би требало да буду, па и на њих имамо замерке. Ми ћемо у случају да се ствар не реши на задовољавајући начин бити принуђени да протестујемо и да се тако изборимо за оно што нам припада. Не желимо ми да седимо у СЕС-у како бисмо тамо позирали, већ зато што је то место где можемо да се изборимо за интересе нашег чланства, поручује Цветановић.

С друге стране, Небојша Атанацковић, председник Уније послодаваца Србије, и даље тврди да Конфедерација слободних синдиката нема утврђену репрезентативност и да је то разлог што нису позвани на седницу.

- Закон је веома прецизан када је реч о томе како се утврђује репрезентативност. Њу утврђује Одбор за утврђивање репрезентативности, а у случају КСС то се није десило. Одбор није

пребројао њихово чланство и самим тим није утврдио њихову репрезентативност. Тако да КСС може да седи на седницама са онима који су им доделили решење мимо утврђених процедура, а то је претходна власт. Решење им је доделила бивша државна секретарка у Министарству рада и социјалне политике прошлог сазива Владе Србије, Снежана Лакићевић, након што им је то обећао бивши председник Србије Борис Тадић. Што се тиче СЕС-а, по слову закона они немају репрезентативност и не могу да учествују на седницама док ту репрезентативност не докажу на предвиђен начин, наглашава Атанацковић.

Када је реч о репрезентативности, Жељко Веселиновић, председник Удружених синдиката Србије „Слога“, истиче да је актуелни састав СЕС-а потпуно нелегитиман јер ниједна од чланица нема репрезентативност.

- Према одредбама Закона о раду нико у СЕС-у нема репрезентативност, јер нико од њих нема потребну норму од 10 одсто чланства на републичком нивоу. Наш став је да је тај проценат сувише велики и да би требало променити Закон, односно смањити цензус на пет одсто, дакле довести га на онај проценат који је политичким партијама потребно да постану парламентарне. Сматрамо да је тај проценат реалан за утврђивање репрезентативности или да се уведе фиксна цифра, па рецимо прецизирати да је синдикална централа репрезентативна ако има рецимо 50.000 чланова. Дакле, ми овај састав СЕС-а не признајемо, он је нелегитиман и нема репрезентативност.

Веселиновић у том смислу наводи да је „Слога“ надлежним упутила захтев за измену Закона о раду са променама које би требало да буду унесене.

Ранка Савић, председница Асоцијације слободних и независних синдиката, каже да се Закон о раду мора поштовати доследно и да у СЕС-у треба да буду заступљени заиста они који имају репрезентативност.

- То значи да све синдикалне централе и послодавачке организације треба поново да докажу своју репрезентативност. Али не на овакав начин како се то чини сада, да синдикати који се кандидују подносе извештаје синдикатима који су већ у СЕС-у и пред њима доказују репрезентативност. Репрезентативност мора да утврђује независна експертска комисија, а никако неко ко би се могао подвести као заинтересована страна. Друга могућност је да релевантне синдикалне централе и послодавачке организације направе свој договор и формирају Социјално-економски савет, а такво решење је примењено у неким државама, истиче Савићева.

ДАЧИЋ: Решити све што је спорно

Председник Владе Србије Ивица Дачић је на састанку са представницима Конфедерације слободних синдиката истакао да је потребан најшири консензус о мерама које Влада предузима како би Србија изашла из економских тешкоћа, терет кризе равномерно распоредио и заштитили најшири слојеви становништва. Истакнуто је опредељење Владе Србије да приликом доношења одлука и предлога закона консултује и синдикалне организације и наглашено да ће у наредном периоду бити решена сва спорна питања око репрезентативности синдиката и послодаваца.

КНЕЖЕВИЋ: Икебана нерепрезентативних синдиката

Милан Кнежевић, председник Асоцијације малих и средњих предузећа, наглашава да садашњи састав СЕС-а представља „икебану нерепрезентативних синдиката“.

- Једини учесник у раду СЕС-а који има репрезентативност је Савез самосталних синдиката Србије. Унија послодаваца Србије нема репрезентативност. Иако је Управни суд донео одлуку да је Асоцијација малих и средњих предузећа репрезентативна послодавачка организација и да мора да добије решење, претходно министарство рада је одбило да спроведе ту одлуку. Нажалост, не постоји правни лек за такав потез министарства, тако да смо ми били принуђени да се жалимо Врховном суду и надамо се да ће та судска инстанца исправити неправду, односно да ће се Асоцијација малих и средњих предузећа наћи тамо где жели да припада, а и где јој је место, а то је Социјално-економски савет - закључује Кнежевић.

Да ли у садашњој влади, али и у опозицији уопште има социјалдемократске опције за решавање нагомиланих проблема

Празна каса диктира страначку идеологију

АУТОР: ЛИДИЈА ВАЛТНЕР

Идеја социјалдемократије у садашњој влади у којој је једна од кључних странака управо ове оријентације, али и у опозицији у којој је најбројнија ДС, чланица Социјалистичке интернационале, није довољно артикулисана. Један од разлога за то сада, али и у мандату претходне владе, јесте чињеница да се држава суочава с празном касом, па је тешко испунити све издатке које права социјалдемократија подразумева.

Идеје социјалдемократије су добре за митинге и кампање, али их је у реалном животу тешко остварити, а од формирања владе која ће своје задатке базирати на тим идејама и бити јединствена у томе, Србија је веома далеко, кажу саговорници Форума.

Ранка Савић, председница Асоцијације слободних и независних синдиката Србије и посланица на листи Преокрета, за Форум каже да су проблеми у Србији толики да ни „Свети Петар не би знао да их реши, а камоли социјалдемократија“.

- Идеја праве социјалдемократије у садашњој власти не постоји. Без обзира на то, не треба мислити да би сада принципи идеалне социјалдемократије решили све проблеме. Нама сада треба јасна и конкретна политика с бурним и болним резovima да би спречили колапс. Овако с наводном социјалдемократијом ми полако умирено, кратко је одговорила Савићева.

Милорад Мијатовић, председник Савеза самосталних синдиката Војводине и посланик на листи СДПС, за Форум каже да социјалдемократска идеја још нема јачину која је неопходна у транзиционим земљама попут Србије.

- Многе политичке партије узимају префикс социјалдемократије, а у суштини раде нешто што нема везе с том идејом која подразумева друштво једнаких шанси, а посебно за оне који нису у стању да обезбеде егзистенцију. Идеја подразумева и да се богати морају одрећи дела свог богатства. Нажалост после 110 година од како се та идеја појавила у Србији поново смо на самом почетку, јер се ускраћују радничка права и тешко се може живети од рада - наводи Мијатовић.

Он каже да ће се тек после четири године рада ове владе моћи оценити да ли је она остварила социјалдемократске идеје.

- У овој влади је и СПС, који жели предзнак социјалдемократије, али ипак у појединим својим деловањима има пуно популизма. Када је реч о ДС, та странка у једном свом делу има ту црту. Међутим, демократе су тренутно у својим унутрашњим превирањима и видећемо ко ће победити - каже Мијатовић.

Према његовим речима, у Србији као да нема јасно идеолошки профилисаних странака и стиче се утисак да свако може са сваким. Упитан како ће се он понашати ако у Скупштину стигну измене закона о раду или штрајку, Мијатовић одговара да ће увек водити рачуна о ставовима синдиката и света рада које промовише у Скупштини.

Милош Адамовић, потпредседник Социјалдемократске уније, такође констатује да у садашњој влади апсолутно нема социјалдемократске опције.

- Довољно је рећи да је носилац економске политике Млађан Динкић. Сви се идеја социјалдемократије сете само у кампањама и популистичким говорима. Влада је и почела с популистичким дељењем 13. пензије без икаквог буџетског покрића. Социјалисти кажу да су левица, али нису то на делу показали, док је СНС класична популистичка странка. Једино је странка Расима Љајића, СДПС, најближа тој идеји, међутим, он се сувише окренуо прагматизму и његов глас се неће чути у овој влади, бар када је реч о социјалдемократским идејама, сматра Адамовић.

Када је реч о опозицији, Адамовић каже да ДС јесте формално у Социјалистичкој интернационали, али да она више игра на ту карту у иностранству и да у земљи није показала ништа од те идеје. Он осим СДУ, као праву партију социјалдемократије наводи и ЛСВ.

Јован Комшић, политиколог, за Форум каже да у Србији још није формирана партија идеолошки артикулисане социјалдемократске опције. А разлог је још Милошевићево настојање да неутралише сваку могућност за то јер би она била најозбиљнија конкуренција његовој социјалистичкој партији.

- Шанса није искоришћена на почетку стварања вишестраначја у Србији. Добили смо социјалпопулистичку опцију која је осиромашила државу. Транзиција је одложена за 2000, а држава се суочила с тим да је већина грађана гола и боса, да су државна каса и фондови празни. Економски темељи које подразумева социјалдемократија нису успостављени. И европска социјалдемократија и концепт државе благостања је доживео корекције и у Немачкој и у Француској. Ако су богата Немачка и Француска морале да крешу буџете за социјална давања, бригу и старање о незапосленима, инвалидима... шта онда учинити са социјалдемократским циљевима у Србији. То је круг који је тешко напустити. И то је проблем с којим се суочава свака чланица ове владајуће коалиције без обзира на идеолошку оријентацију, објашњава Комшић.

Он каже да у садашњој владајућој коалицији СДПС Расима Љајића има у програму социјалну компоненту, као и да Љајић на челу свог ресора може да утиче на релаксацију проблема, односно да гаси социјални пожар, али тешко може стратешки да утиче на реализацију социјалдемократског програма.

Комшић указује и на то да СПС хоће да постане модерна социјалдемократија.

- За разлику од социјалиста деведесетих, СПС не срља у популистичку демагогију којом ће куповати подршку радника зарад нереалних циљева. Њихов лидер је стао једном ногом на

терен потенцијалног социјалдемократе, али има мали маневарски простор и капацитете пре свега у ресурсима који су жестоко потрошени - објашњава Комшић.

О ДС Комшић каже да је „из прагматских разлога, да би била ближа Европи, ушла у Социјалистичку интернационалу, али да је менталитетом својих најутицајнијих функционера увек припадала идеји транзиционих добитника посредством политичког и економског предузетништва, што није баш било до краја дефиницијски одређено као социјалдемократска политика.

Напредњаци користе „елементе“

Када је реч о СНС, Јован Комшић сматра да су они у односу на радикале направили помак у прецизнијој артикулацији политичке позиције. „Напредњаци нису запоставили социјалну компоненту, јер се они обраћају већинском корпусу који не припадају транзиционим добитницима, него губитницима. Уместо ефективног социјалног збрињавања стандарда транзиционих губитника у овој фази они нуде могућност транзиционе правде борбом против корупције“, истиче Комшић.

Тадићева и Ђиласова „СД“ опција

- ДС је била и остала партија условно речено средњих класа. Сада се у овим међусобним надметањима Тадића и Ђиласа поентирају неке идеје. Тадић сада инсистира, не знам зашто то раније није радио, на социјалдемократији као препознатљивијој црти партије. Он можда претпоставља да ће Ђилас, као протагониста нове предузетничке класе, програмски ићи нешто ближе тржишној економској слободи и тржишној демократији без много оптерећења социјалном политиком. Ипак, код Ђиласа ћемо у том практичном управљачком ангажману управљања Београдом наићи на низ елемената социјалне политике као што су старања о предшколској деци, породиљама... - истиче социолог Јован Комшић.

Организације радника скоро потпуно запостављају интернет комуникацију и интерактивне системе

Синдикални лидери невидљиви на друштвеним мрежама

АУТОР: БОЈАН ЦВЕЈИЋ

По угледу на своје колеге са Запада, политичари у Србији су се у време последње изборне кампање прилично активирали на друштвеној мрежи Твитер. Многе ударне вести, изјаве и ставове политичких актера медији и јавност сазнали су управо путем ове мреже на интернету, а њиховим стопама кренуо је и велики број државних институција.

Ни спортске и естрадне личности нису „имуне“ на Твитер и Фејсбук, већ својим коментарима постављеним на овим друштвеним мрежама, али и међусобним расправама, пуне у последње време странице домаћих таблоида. Ипак, иако би многим грађанима било можда корисније да чују и понеку реч о својим радним правима, синдикални лидери и њихове организације скоро су невидљиви у интернет заједницама.

Друштвене мреже, које све више узимају маха у свим областима, наине, синдикати још не препознају као ефикасно средство информисања и комуникације, иако су у свету оне већ постале место на којима се организују различити протести. Асоцијација слободних и независних синдиката (АСНС) једина је од синдикалних организација која на свом сајту има линк за прелазак на страницу Фејсбука, на којем, засад, има свега 76 „лајкова“, односно људи који прате АСНС на овој друштвеној мрежи. Ова синдикална организација покренула је пре нешто мање од годину дана и профил на истој мрежи који у овом тренутку има 375 „френдова“.

Савез самосталних синдиката Србије (СССС), као највећа кровна организација већег броја гранских и локалних синдиката у Србији, нема своју страницу на Фејсбуку, нити је активна на Твитеру.

УГС Независност једини је пример који има своју страницу на најпосећенијој друштвеној мрежи у облику профила са скоро 2.500 „виртуелних пријатеља“. И на Твитеру ови уједињени синдикати имају отворен профил, али имајући у виду да их прати свега осам „твитераша“ и да имају један постављен „твит“ може се рећи да нису активни у овој виртуелној заједници. Конфедерација слободних синдиката, с друге стране, није активна на друштвеним мрежама. Они који су већ поменути као активни овај вид комуникације користе једино за преношење вести из медија из њиховог делокруга и постављање фотографија са одређених догађаја.

Подсетимо, како је раније истакао за Форум професор Факултета политичких наука и потпредседник Независности Зоран Стојиљковић, у синдикалним активностима нема још довољно разумевања за алтернативне друштвене покрете, као ни за отварање према могућностима које пружају социјалне мреже.

- Требало би да синдикати појачају активности у такозваној онлајн комуникацији, као што су путем Фејсбука и Твитера, како би се отворили ка новој и млађој публици јер међу њима има доста незапослених, нагласио је Стојиљковић.

Љубисав Орбовић је као лидер највеће синдикалне организације у Србији највидљивији у медијима као представник синдиката, па би се од њега можда и највише очекивало да буде активан на друштвеним мрежама. У предизборној кампањи сусрео се свим већим политичким партијама у земљи, најављивао и могућност политичког ангажовања СССС, али се ипак није угледао на своје несуде колеге политичаре када је реч о интернет комуникацији. То није учинила ни Ранка Савић, која је, у оквиру коалиције Преокрет, званично постала и народна посланица новог сазива парламента. Бранислав Чанак се у последње време ни не појављује често у медијима, док је његов колега Зоран Стојиљковић познатији јавности као политички аналитичар и представник Агенције за борбу против корупције.

Потпредседници синдиката познатији су углавном новинарима, руководиоцима њихових организација и делу чланства, док лидере локалних и гранских синдиката зна још ужи круг људи.

Осим ангажовања председника централа синдиката на интернету, свакако је неопходно да те исте централе пораде истовремено и на стварању већег броја синдикалних лидера који би били „видљивији“ у јавности.

Не „лајкују“ друштвене мреже

За разлику од многих политичара, спортиста, глумаца и естрадних личности, синдикалне лидере Форум није успео да пронађе ни на једној од две најпопуларније друштвене мреже на

интернету. Председник СССС Љубисав Орбовић, председник Независности Бранислав Чанак и потпредседник Зоран Стојиљковић, председница АСНС Ранка Савић, али ни Ивица Цветановић из КСС, немају профиле на Фејсбуку, нити постављају своје коментаре на све популарнијем (у Србији) Твитеру.

Полицијски синдикати предњаче

Претражујући синдикате по друштвеним мрежама уочава се да су грански и локални синдикати много више активнији на интернету, нарочито на Фејсбуку, у односу на своје републичке централе које се више „сликају“ у медијима. Посебно се по том питању, како изгледа, истичу полицијски синдикати. Синдикат српске полиције тако на својој Фејсбук страници има скоро 2.200 људи који га подржавају, док на Твитеру има 226 „пратилаца“ и досад су јавно исписали 62 „твита“. И Полицијски синдикат Србије има своју „презентацију“ на Фејсбуку, која је до сада привукла више од 2.500 људи да кликну „лајк“.

Ужице: Праведна расподела националног дохотка

АУТОР: НЕНАД КОВАЧЕВИЋ

Солидарност са онима који су на ивици егзистенције, праведнија расподела националног дохотка, ефикасна држава и поверење синдиката у државу и послодавце најзначајнији су ставови саговорника Форума у истраживању да ли је у Србији могућ нови трипартитни социјални консензус у време тешке економске кризе.

Подсетивши да од деведесетих живимо у кризи, јачег или слабијег интензитета, те да су многе категорије становништва на граници опстанка, а да су „досадашње реформе биле само козметичке и приближавале нас социјалном амбису“, др Весна Васовић, социолошкиња из Ужица, каже да „решење не може бити другде него у стабилнијим и одговорнијим институцијама, које су ослобођене од вируса корупције и незнања“, али и да је потребно „оснажити синдикат који не сме да буде сведен на набавку огрева и полутки“.

- Излаз је у одговорној држави и њеној дугорочној развојној политици кадрој да обезбеди реалан развој економије, ослоњен на знање, јер ће стручни људи, а не политички послушници, бити на адекватним местима. Само одговорна држава може обезбедити социјални дијалог и социјални консензус. То не могу учинити манипулаторске политичке комбинаторике интересних група. Уместо непрестаних прича о европеизацији и глобализацији као будућем бољитку, ваља се окренути садашњем тренутку и кренути са речи на дела уз истанчан осећај за домаћу средину, која има своје специфичности и као таква несместива је у општу причу о глобалном сиромаштву. Реч је о аутентичним проблемима која захтевају посебан прилаз и посебно решење, сматра др Васовић.

Оценивши да је синдикат и до сада био толерантан, али да је често био изигран, Петрашин Друловић, председник Већа Савеза самосталног синдиката за Златиборски округ, подсећа да је социјални консензус могућ једино ако држава и послодавци поштују договоре које су постигли са синдикатима.

- Синдикати су до сада имали лоше искуство, јер држава и послодавци нису поштовали договоре. Пре три године, на нивоу републичког Социјално-економског савета потписали смо сличан споразум, али смо били изиграни. Тешко је приволети послодавце да не отпуштају раднике уколико држава не испуни обавезе које је преузела у циљу растерећења привреде, већ је новац за то потрошила за друге намене. Примера ради, држава је највећи дужник Предузећа за путеве, истиче Друловић, а потом додаје да би терет кризе требало равномерно распоредити и посебно заштити производни сектор.

- Свакодневно се затварају фирме, опада број радника у производном сектору, а с друге стране, како би се сачувао социјални мир, повећава се број запослених у јавним предузећима. Задужујемо се и тонемо у још већу кризу уместо да се сви ресурси искористе како би се спасила предузећа која раде и да се стимулише отварање малих производних предузећа, наводи Друловић и закључује да „без растерећења привреде, стварања повољног привредног амбијента, отварања нових производних места, нећемо изаћи из садашње ситуације“.

Драган Суботић, дугогодишњи директор Ваљаонице бакра, а некада активан и у синдикату, посебно истиче потребу солидарности и наводи да би на томе требало да инсистира цело друштво, а посебно синдикати.

- Не би смело да се догађа да неко има све, а неко да нема ништа. То подразумева правичнију прераспodelу ионако малог националног дохотка. Велике зараде треба да се смање, а мале да се повећају, да се утврде најниже пензије и износи социјалног и егзистенцијалног минимума и да се то поштује. Колико влада успе да понуди и спроведе таква решења, сразмерно томе требало би да има и подршку грађана, синдиката и послодаваца, указује Суботић, истакавши да би држава требало хитно да сачини анализу финансијских, макроекономских и социјалних показатеља.

С друге стране, како указује, синдикати би требало да прихвате реалност и да се одрекну максималистичких захтева о нереалном повећању зарада, организовања штрајкова и протеста, али и да се дефинише споразум између синдиката, послодаваца и државе.

- Не само у време економске кризе већ и у нормалним условима потребни су нам солидарност, поштен однос државе према свим грађанима и одговорна економска и социјална политика. Ми смо у таквом стању да не можемо да чекамо годину или две, јер како да живи човек са 10.000 динара? Не може да се деси да породица нема приходе или социјалну подршку државе и локалне самоуправе, наводи Суботић и додаје да би те мере могле да буду делотворне уколико их политичари не би користили као популистичке и демагошке поруке.

Не отпуштати људе у производњи

Драган Суботић сматра и да не би требало да буде отпуштања радника у производном сектору, али да је неопходна рационализација у државним и локалним јавним предузећима, за које каже да их је транзиција потпуно мимоишла. „Јавна предузећа су велики баласт друштва и не би требало чекати да прође криза, па да се онда почне са рационализацијом. Већ смо пропустили велики број шанси да се кроз транзицију упристојимо и одлагање тог проблема друштву ће створити још веће тешкоће“, поручује директор Ваљаонице бакра.

НИШ: Свеопшти дефицит легитимитета

АУТОР: ЗОРИЦА МИЛАДИНОВИЋ

Не верујем да је социјални пакт о „миру“ док траје криза могућ у Србији, пре свега зато што и власт и послодавци и синдикат имају дефицит легитимитета, а између њих влада неповерење. Ко ту са ким да прави пакт који би био поштован? То су празне приче, тврди за Форум социолог Ђокица Јовановић, професор на Филозофском факултету у Београду, иначе Нишлија, који веома добру познаје прилике у овом граду.

Јовановић каже да су социјални пакт у време великих криза имали Израел и неке друге земље, али је сигуран да такав договор наше државе, послодаваца и синдиката није могућ. Прецизира да власт у Србији болује од дефицита, поред осталог и због тога што је на последње изборе изашла само половина бирача, која јој не обезбеђује референтно поверење и утицај. Српски послодавци имају још нижи легитимитет, јер је општеважеће уверење да су се обогатили на ординарној пљачки.

Ни синдикати у Србији, било да су велики или мали, немају репрезентативност. Радништва је све мање, а они који су још увек успели да задрже радна места више немају поверења у синдикате, те их не би „слепо слушали“ ни у случају евентуалног мораторијума на штрајк. Приватни сектор је „нерасположен“ према синдикатима и није реткост да гуши синдикалне слободе. Сами синдикати су углавном без снаге и пасивни, а „у њиховом деловању је много тога коруптивног“.

- Све у свему, Србија је ноћна мора. Огроман број радника завршио је на Бироу за незапослене, као и у сивој, па и црној зони. Тај огромни број људи не представљају ни синдикати ни било ко други. За њих суштински нису заинтересоване ни политичке странке, а ни невладин сектор који је заправо политичко-тајкунски. У Србији нема левице, мада се неки политичари испразно бусају у груди причајући о „социјалној правди“. Овде нам је, међутим, потребна социјална сигурност коју је познавао Устав из 1974. Ако нема тога, дакле социјалне сигурности грађана, односно радника онда су анархисти у праву - шта ће нам уопште држава? - каже Јовановић.

Он додаје да има земаља које инсистирају на социјалној сигурности и солидарности. У Француској, рецимо, када десет људи изгуби посао, због тога десет хиљада људи изађе на улицу, у организацији синдиката или левице. У Србији синдикати тако нешто нису радили, нити намеравају, а радници су потпуно измождени не само најновијом кризом већ изузетно тешким стањем које „одувек“ траје. Уверени су да од било какве акције „нема ништа“, а „што је најгоре - то је тачно“.

- Не може бити било каквог озбиљног социјалног пакта или социјалног мира или решења без политике пуне запослености и прогресивног опорезивања. Политика пуне запослености у Србији се већ дуго не води, а прогресивно опорезивање не уводимо ми, већ француски председник Франсоа Оланд. Оно већ даје озбиљне резултате, упркос претњама француских богаташа да ће побећи из земље. Али такве претње су празне јер док год су држављани Француске, они су обавезни да јој плаћају порез, ма где да у свету региструју фирму. Тако то раде озбиљне државе, каже Јовановић.

Без мораторијума на штрајкове

- Социјални пакт на основу којег би, претпоставимо, синдикати замрзли штрајкове, а власт и послодавци зауставили отпуштање или смањење плата док траје криза је глупост. Нико нема право да уводи мораторијум на штрајкове, јер су синдикална права загарантована. Због чега онда постоје синдикати? Људи у Србији су у тој мери стегли каиш, па још ако им се забрани штрајк, шта им је уопште остало? Ситуација је посебно погубна на југу Србије. Овде раде само буџетске установе и предузећа, а скоро сви гиганти и друге фирме су пропале. Радници су без посла и често принуђени да се сами сналазе, а правду не могу да остваре ни на суду. Ми се трудимо да помажемо, али ни синдикати нису што су некад били - каже Братислав Ценић, регионални повереник УГС Независност за Нишавски округ.

Нови Сад: Дијалог уместо пакта

АУТОР: АЛЕКСАНДАР ИВАНИШЕВИЋ

Покрајинска администрација најавила је да ће до 1. октобра изаћи са програмом за подстицај привреде и предузетништва у Војводини. Како је најављено, основни циљ програма је да се кроз нове линије и нове мере оснажи колико је то могуће привреда и предузетништво у Војводини. Представљајући основе тог програма, покрајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова Мирослав Васин је казао да ће социјални дијалог бити најважнија институција у Војводини у наредном периоду.

- Ниједан акт који се тиче социјалног положаја грађана Војводине и побољшања стања и субвенционисања привреде неће изаћи пред надлежни орган пре него што буде разматран на покрајинском Социјално-економском савету. У та документа спада и буџет Војводине. У програму је предвиђена и обавезна институционална сарадња стечајних управника са државним органима у стечајевима које покреће држава. Истовремено, кроз подстицајне мере биће афирмисано колективно преговарање, поштовање права запослених и синдикално организовање, објаснио је Васин. Новим програмом мера предвиђено је оснивање два нова фонда, који ће уз подршку пројеката покренути производњу и санацију предузећа у тешкоћама, а са тржишним потенцијалом.

- Један од нових фондова би у одређеним околностима и уз подршку обезбеђену у социјалном дијалогу могао да обезбеди асистенцију и наменска средства за решавање неких од проблема у пословању који, премда се не ради о знатнијим износима, представљају препреку за опоравак или нормалан рад фирми, објаснио је Васин.

Председник Покрајинског одбора УГС „Независност“ Славко Влаисављевић упозорава да синдикати нису више спремни на компромисе, јер, како је рекао, послодавци су добили довољно велики поклон с обзиром да се ради за мале зараде, а многи радници раде и без њих.

- Очекујем да се подстицаји дају одговорним послодавцима, јер на основу неодговорног пословања добијамо ситуацију у којој се губе радна места. Програм који буде донет треба да буде примењив у пракси и да реално помогне привреди која је у катастрофалном стању. Притом, држава мора да прекине досадашњи праксу мешања у приватно власништво и привреду, јер то није њена надлежност.

Истовремено, представници малих и средњих предузећа у Војводини инсистирају на сарадњи са локалним властима, али тврде да дијалога уопште нема.

- Локалне самоуправе самовољно и противзаконито доносе накарадне одлуке које нас додатно оптерећују. А уз ретке изузетке никакву вољу за разговором нису показали. Ми смо кренули од Новог Сада, па ћемо Уставном суду Србије поднети иницијативу за разматрање низа таквих одлука, усвојених једнострано од 2008. Наставићемо са другим градовима у Војводини. У контакту смо са колегама у Хрватској и Македонији, где је већ заживео модел по којем предузетници имају своје представнике у јавним предузећима на која су упућени. То је већ дало прве резултате, каже Славица Петковић Бркић из Асоцијације малих и средњих предузећа.

И председник Војвођанске асоцијације малих и средњих предузећа и предузетника Ненад Миљешић каже да покрајинске и локалне власти морају озбиљније да схвате њихове сугестије.

- Без сарадње покрајинског секретаријата за привреду и градских власти, најпре у Новом Саду, неће бити значајнијег помака привреде. Ми смо и једној и другој инстанци предали наш пројекат о новим запошљавањима. Прве реакције су добре, али још увек немамо конкретан одговор. Важно је да предузетници могу да укажу на проблеме с којима се сусрећу, а који су из надлежности покрајинске или локалне власти. Нажалост, то до сада није био случај, каже Миљешић.

Лоше искуство са претходном власти

Зоран Радосављевић из Синдиката запослених у комуналној делатности такође сматра да је велики део одговорности за нефункционисање социјалног дијалога на локалним самоуправама. „Социјално-економски савет у Новом Саду је један од најактивнијих у Србији, а у већини војвођанских општина уопште не постоји. Ми имамо веома лоше искуство са претходном влашћу, чији највиши носиоци уопште нису хтели да разговарају. Представници нове власти су засад показали добру вољу, али видећемо да ли ће тако и остати“, каже Радосављевић.

„Окупатори“ су подигли светску олују, али је очигледно да не могу да замене синдикате и њихово најјаче оружје

Штрајковима у корист „99 одсто“

АУТОР: МИЛОШ МИТРОВИЋ

На недавну годишњицу оснивања покрета „Окупирајмо Волстрит“, који је настао као реакција дела грађана САД на економску кризу изазвану, према њиховом дубоком уверењу, берзанским махинацијама најбогатијих, и који се потом проширио на остатак западног света, било је јасно, као и раније, да мисија није испуњена. Скептици ће рећи да мисије није ни било, због различитих интереса и приоритета „окупатора“ без вођа, или да је била нејасна.

Али, чињеница да се кризи која је почела 2008. још не назире крај и да се западним друштвима у различитом терену још ваља незадовољство због наметнуте штедње и, што је још важније, због продубљивања социјалног јаза, најпознатију „окупаторску“ паролу „ми смо 99 одсто“ чини и даље живахном. Да ли су остале само пароле?

„Нису успели да изведу глобалну револуцију, али су макар доказали да је другачији свет могућ“, пише за Блумберг амерички историчар Таи Џонс. Протесте с прошле јесени он назива „раскошним тријумфима... када су десетине хиљада окупатора демонстрирале грађанску непослушност окупљајући се у десетинама држава и скрећући пажњу светске јавности на оно што их тишти“. На примеру америчких протеста Џонс објашњава шта су ново донели окупатори:

„Током два месеца у парку Зукоти (у Њујорку, где је све почело, прим. аут.) и другде, услуге за које се обично сматра да су посао владе и индустрије - дистрибуција хране, лекова и медицинске помоћи, одржавање реда, чак и рад библиотека - глатко је омогућавала солидарна организација. Окупатори су применили нове праксе управљања, као што су јавна говорница (‘људски микрофон’) и генерална скупштина и успоставили иновативну мрежу за финансирање“.

Ипак, закључује Џонс, „тешко је замислити да би тако сићушан модел могао послужити као шема за глобални систем, а да притом не изгуби свој, у суштини, демократски карактер“. Он подсећа да је историја пуна неуспешних утопија, чији је сам помен осуђен да буде анатемисан. Али Џонс се усудио да помене Париску комуно и упореди је, без обзира на историјски контекст, са окупаторима.

Елиот Спицер, адвокат, политички аналитичар, ТВ водитељ и бивши гувернер Њујорка, окупаторима даје знатно вишу оцену. За њега је овај покрет „велика прича о америчком успеху“. „Окупирај Волстрит има тек годину дана, а његов слоган ‘ми смо 99 одсто’ постао је свеprisутан. Покрет нас је присилио да се усредсредимо на теме једнакости и правичности које су остале ван домета нашег политичког радара, чак и после финансијске катаклизме из 2008. Сада преиспитујемо своје пореске политике које фаворизују један одсто најбогатијих и коначно постављамо тешка питања о финансијском сектору који је економију бацио у јарак“, пише Спицер на свом блогу за магазин Слејт.

„Прави је подвиг да једна у суштини и свесно дезорганизована група људи оствари тако огроман утицај; они су редефинисали и ребалансирани наш политички дискурс. Зато свима који су незадовољни јер покрет окупатора није израстао у потпуну политичку теорију поручујем - дајте шансу онима који је заслужују“, наводи Спицер. Шта даље? Бивши политичар америчким окупаторима препоручује бољу организацију. „Изаберите једног кандидата чија агенда несумњиво одговара циљевима покрета и нека вам његов/њен изборни успех буде главна ствар“, јер „кад успешни кандидати уђу у владу, имаће веће обавезе према покрету“.

Прва годишњица окупатора временски се поклопила са последњим таласом протеста и штрајкова у Шпанији и Португалу, а очекују се и у Грчкој. Десетине хиљада људи из читаве Шпаније окупило се на централном протесту у Мадриду 15. септембра. На протесту у Барселони четири дана раније окупило се око милион и по људи. Сви они строгу штедњу доживљавају као кажњавање народа, а влада као спас од финансијског колапса. „Идемо! Они уништавају земљу и морамо да их спречимо“, један је од транспарената виђених на мадридским демонстрацијама.

„Политика ове владе проузрокује превише бола. Лажу да нема другог начина да се економија обнови“, рекао је Игњасио Фернандез Тосо, лидер највеће шпанске синдикалне конфедерације (ЦЦОО) и председник Европске конфедерације синдиката (ЕТУЦ). А шпански премијер Маријано Рахој штедњом и увећањем пореза покушава да обнови поверење европских инвеститора и званичника.

У Шпанији, где је незапосленост близу 25 одсто, ситуација би могла и да се погорша - најави Мадрида да ће управо ових дана предложити нови пакет реформи тумачи се и као знак да ће затражити помоћ ЕУ, што је упорно избегавао од краја прошле године, односно од победе Рахојеве странке на изборима.

Синдикални вођа Тосо затражио је расписивање референдума о владиним економским мерама, јер оне, како истиче, толико одударују од предизборних обећања Народне партије да бирачи морају дати свој суд. Сличан референдум предлагао је и бивши грчки премијер Јоргос Папандреу, али прекасно. Био је смењен дан пошто је покренуо ту иницијативу.

У Португалу је више од 150.000 људи изашло на улице да би дигли глас против мера штедње. А последње су смањивале радничких плата за седам одсто како би новац био преусмерен за доприносе. Влада је наговестила и повећање пореза, укидање „божићница“ или бонуса за летовање, а многи пензионери остају без оба.

„Оно што сада раде Португалу радили су и Грчкој и Шпанији и другим земљама на другим континентима. Резултат је увек исти - катастрофа - рекла је извештачу АП-а Магда Алвес, учесница протеста у Лисабону.

И годишњица под гвозденом петом

Да њујоршки окупатори сметају властима - скептици ће, опет, рећи само комуналним - говори и податак да је полиција ухапсила 124 особе које су годишњицу желеле да обележе поновним заузимањем Зукоти парка. Полицајци су од раног јутра насумично легитимисали пролазнике и особама које не станују или не раде у том кварту у близини Волстрита није био дозвољен пролаз. „Коме ви служите, кога ви штитите“, питали су активисти „чуваре реда“.

Синдикати у јавним службама незадовољни обећањима нове власти

Између формула и наковња

Синдикати запослених у јавним службама незадовољни су понудом владе да им плате буду повећане за два одсто у октобру и још толико у априлу идуће године, али сматрају да ће усвајањем ребаланса буџета за 2012. практично бити стављена тачка на причу о било каквом додатном расту зарада.

И док су синдикати здравства задовољни што применом „капитационе формуле“ (плаћање запослених по учинку) од 1. октобра неће бити смањене основне плате, просветари очекују договор о корекцији коефицијената, а синдикат запослених у науци узда се у коначно потписивање посебног колективног уговора.

Иако у овом тренутку ниједан синдикат у јавним службама не најављује протест, сви се слажу да од наставка договора са Владом, а пре свега министром финансија Млађаном Динкићем, зависе њихови даљи кораци.

Традиционално разједињени синдикати просветних радника овога пута сложили су се у једном - владина понуда о повећању плата за два плус два одсто је неприхватљива. Синдикати су, с друге стране, задовољни обећањем да ће влада наставити да исплаћује јубиларне награде и да ће сви просветари добити светосавску награду у износу од 4.000 динара.

- Наш главни захтев је да Влада донесе нову уредбу о коефицијентима за обрачун и исплату плата, у којој се обавезује да ће у наредне три године успоставити ранији однос између најниже и највише плате од један према три. Све друге делатности које се финансирају из буџета имају 30 одсто веће коефицијенте од нас, иако је у просвети 80 одсто запослених високообразовано. Ми тражимо да се изједначимо са осталима. Наставници са четвртим степеном стручне спреме практично су на минималцу - каже Слободан Брајковић, председник Синдиката радника у просвети Србије, напомињући да ће „бити протеста и обуставе рада“ уколико не буде помака у преговорима.

Републички одбор Синдиката образовања Србије одбио је понуђену повишицу, а први човек тог синдиката Бранислав Павловић каже да се очекује наставак преговора око корекције коефицијената, повећања додатка за разредно старешинство са четири на седам одсто, исплате јубиларних и светосавске награде.

У Гранском синдикату просветних радника „Независност“ рекли су нам да се тренутно баве технолошким вишковима, док у Унији синдиката просветних радника наводе да ништа од понуђеног неће прихватити јер „не желе да учествују у пљачкању свог чланства“.

За разлику од просветара, репрезентативни синдикати здравства задовољни су обећањем министара финансија и здравља да плате у здравству неће бити смањиване. Применом капитационе формуле од 1. октобра, којом ће се плате вредновати по учинку и обиму посла, повећање зарада за неке би могло да буде и више од четири одсто.

- Уважавамо тренутну ситуацију, али оно што нам влада нуди не обезбеђује чак ни очување досадашњих зарада, с обзиром да је инфлација неупоредиво већа. Поред повећања цене рада за нас је једно од главних питања било уважавање захтева да они који раде више буду више и плаћени, али на прави начин, а не како је то замислило Министарство здравља. Једино смо задовољни што је уважен захтев синдиката да, уколико се примени капитација, не дође до смањивања тренутних зарада које су, напомињем, врло мале. Што се тиче корекције коефицијената, министар финансија је рекао да је то у овом тренутку немогуће, јер прво треба смањити буџетски дефицит, а онда разговарати о коефицијентима, пошто ће се они радити за све друштвене делатности, истиче Зоран Савић, председник Синдиката запослених у здравству.

Драган Цветић, председник Синдиката лекара и фармацеута Србије, указује да је владин предлог „најмање лоше решење“ и да ће тиме бити минимализована штета која би настала преласком на плаћање по учинку како је то раније било замишљено, односно смањењем основице за десет одсто.

- Они који у примарној здравственој заштити не буду остварили никакве резултате остаће на нивоу садашње зараде и неће добити повећање од два одсто. Они који раде више добиће можда и више од два одсто. Обећањем да плате у здравству неће бити смањиване влада је на неки начин задовољила синдикате, а са друге стране и обавезу наметнуту споља да капитација коначно крене. Ми и даље сматрамо да је овакав начин мерења лош и инсистираћемо да се ти критеријуми промене, каже Цветић.

Ни Синдикат запослених у научноистраживачкој делатности није задовољан понуђеном повишицом од укупно четири одсто, тим пре што су у априлу све јавне службе добиле повећање плата од 3,46 одсто, а само наука је заборављена. Председница овог синдиката Ђурђица Јововић подсећа да су научници остали и без повишице од два одсто у децембру 2010. године, за коју министар финансија Млађан Динкић каже да ће тешко бити надокнађена.

Колективни уговор за науку

- Очекујемо да ћемо добити повишицу од 3,46 одсто, истиче Ђурђица Јововић председница Синдиката запослених у научноистраживачкој делатности. - Међутим, једино ћемо бити задовољни ако коначно буде потписан посебан колективни уговор за науку, чиме ће научници бити изједначени са запосленима у високом образовању. То ће научницима значити много, јер ће имати коефицијенте и основну зараду. Ми ћемо већ у току следећег месеца урадити предлог колективног уговора. Важно је да он буде што пре потписан, јер ће бити добра основа за израду плана буџета за наредну годину.

„Професионалци и људи из базе“

- Не одустајемо од захтева да плате запосленима у образовању буду 30 одсто веће од просека примања у Републици. Једини уступак који смо спремни да начинимо јесте да идуће године повећање плата буде у висини инфлације. Нисмо преговарали са другим синдикатима о заједничком наступу, њихови лидери су професионалци који немају посебан додир са базом, а ми смо сви запослени у школама и осећамо шта народ мисли, поручује Драган Матијевић, председник Уније синдиката просветних радника Србије.

Агажовање металских синдиката и неке најаве из Владе буде наду у оживљавање великих привредних система

Из голготе у нови замах развоја

АУТОР: МИРЈАНА СТЕВАНОВИЋ

Податак да је 1989. године у индустрији Србије било запослено више од милион људи, а да је у међувремену њих око 700.000 остало без радних места, најбоље сведочи о томе какву су голготу доживели некадашњи гиганти попут Гоше из Смедеревске Паланке, ФАП-а, ИМТ-а, 14. октобра и других великих система где је број запослених драстично смањен или су доведени до колапса.

Илустрације ради, у Пословном систему Гоша у периоду између 1980. и 1985. године радило је око 7.500 људи с подручја општине (цео систем бројао је око 12.500 запослених), а сада у три фабрике (ФОМ, Монтажа и Фабрика шинских возила) које чине језгро некадашњег холдинга ради тек око 2.700 људи. Слична је ситуација и на југу Србије, где је само град Ниш остао без готово 30.000 металаца. Ништа мање алармантан није ни показатељ који се односи на допринос индустрије стварању бруто домаћег производа који износи скромних 14 одсто (на седам динара БДП-а из индустрије долази тек један динар). То је знатно ниже у односу на светски просек од 32 одсто, али и просек Европске уније од 25 одсто.

- Ми смо се, нажалост, одрекли сопствене индустрије. Јер како другачије објаснити дводеценијски период занемаривања стања у коме се она налази и толерисања процеса којима су уништене фабрике, посебно велики индустријски системи, и готово у потпуности уништен интелектуални капитал нације за технолошки развој и индустријску производњу, прокоментарисао је недавно за Данас Петар Б. Петровић, професор на Машинском факултету у Београду.

Дилеме нема - звоно за узбуну активирано је и куцнуо је последњи час да се спасава шта се може. То су схватили и представници Самосталног синдиката металаца Србије, који су од нове владе затражили да се по сваку цену очувају некадашњи велики системи, јер је то једини начин да се упосли велики број људи.

Да је то прави пут који води ка привредном опоравку и оживљавању појединих делова Србије, најбоље сведочи пример РТБ Бор, где се не само одустало од приватизације, већ је одлучено да држава, у сарадњи са компанијама из Канаде и Финске, инвестира (укупна вредност инвестиције око 200 милиона долара) у изградњу топионице бакра и нове фабрике сумпорне киселине. И сви се слажу да је РТБ Бор поново постао чинилац развоја источне Србије. Прошлогодишњи позитиван финансијски резултат око 40 милиона долара као и покретање инвестиционог циклуса од око 250 милиона евра доказ је да је направљен добар потез.

Још један корак у правцу оживљавања индустрије начињен је и одлуком нове владе да се кроз Програм подршке вагоноградњи, који подразумева ремонт вагона Железница Србије, упосле капацитети фабрика шинских возила. Ту вест су једва дочекали запослени, њих око 450, у Гошиној фабрици шинских возила, који су због неодговорног понашања новог власника (ЖОС Трнава) доскора били у штрајку. Министар финансија и привреде Млађан Динкић обећао је да ће тој фабрици обезбедити не само посао ремонта вагона за српске железнице, већ ће бити размотрена и могућност да та фабрика преузме део испоруке вагона за Републику Српску на основу међудржавног споразума који је потписан прошле године. Такође, у понуди је и ремонт трамваја који саобраћају по улицама Београда. Министар је такође најавио да ће следећи корак бити оживљавање производње и у фабрикама вагона у Краљеву, Нишу, у смедеревском Желвозу и зрењанинском Шинвозу.

Другим речима, држава мора, кроз послове за јавна предузећа, да омогући у овом случају Гошиној фабрици шинских возила да дође до тих референци. Јер, штета је да милиони уложени у сертификате добијене у Италији, Аустрији и Немачкој буду изгубљени, коментарише за Данас Божидар Тодоровић, потпредседник Самосталног синдиката Србије.

Као аргумент више да за паланачке машинце има наде, Тодоровић наводи да су за куповину вагона за транспорт нафте заинтересовани потенцијални купци из Египта, Ирака и Ирана, што не чуди ако се има у виду да је ово једина фабрика у Европи која производи вагоне за транспорт течног горива.

- Занимљив је и податак да вагон има чак 1.350 позиција, од чега би бар половину могла да израђују мала и средња предузећа. Према томе, оживљавање фабрике шинских возила покренуло би још петнаестак коопераната, као што је то сада случај са Фијатовом фабриком у Крагујевцу, тврди Тодоровић.

Иако се налази на технолошкој периферији, Србија је некада била значајан део Европе. Прва на Балкану добила је пругу, а после Другог светског рата постала је средње развијена земља. Сада се суочавамо са поражавајућом чињеницом да смо једна од ретких земаља која није достигла свој предтранзицијски ниво производње.

- Србија данас производи 55 одсто мање него 1989. и остварује 30 одсто мањи БДП. И упркос томе што домаћи политичари често заговарају развој малих и средњих предузећа, излаз, ипак, лежи у опоравку некадашњих индустријских гиганата. С том констатацијом слаже се и наш саговорник који тврди да је концепт развоја малих и средњих предузећа као мотора привредног развоја - погрешан „јер, не заборавимо да су некада само велики системи имали

добру позицију на тржишту и могли да запосле на хиљаде људи“. Он, у том контексту, подсећа да је на подручју западне Србије у металском сектору некада радило око 70.000 људи, а сада се тај број свео на око 7.000.

Могу ли, дакле, некадашњи привредни гиганти да се, попут Феникса, подигну из пепела? Песимисти би рекли да је то немогућа мисија и као један од аргумената наводе гашење читавих индустријских басена, попут Раковичког, који је некада запошљавао око 25.000 радника, а сада ће, судећи према најјавама, постати још једна локација за изградњу стамбених блокова. Има, међутим, и оних који верују у опоравак индустрије, а наду им уливају изјаве не само стручњака и представника синдиката, већ и званичника са највишег врха власти који тврде да је реиндустријализација неминовност и питање опстанка српске привреде.

Велика шанса за Гошу

- Уколико Железнице Србије желе да се баве транспортом робе и ван граница Србије, онда морају да поседују вагоне који испуњавају европске стандарде, што сада није случај. То је велика шанса за Гошу - шинска возила, будући да је то једина фабрика у Србији која поседује европске сертификате за производњу и ремонт како теретних, тако и путничких вагона. Зато је синдикат инсистирао да држава уђе у тај пројекат са одређеним финансијским средствима и врати Гошину фабрику у позицију да може да производи европске вагоне којима ће моћи да се транспортују и аутомобили из ФАС-а. Фијат сада вагоне за те потребе изнајмљује од европских произвођача. Зато би било добро да програм Владе буде иницијална каписла за формирање конзорцијума произвођача вагона који ће учествовати у модернизацији железнице. То је важно и зато што тиме домаћа предузећа стичу неопходне референце за учешће на европским тендерима, истиче Божидар Тодоровић.

Како то раде Хрвати

- Задатак државе је да оживи некадашње велике системе за које се процени да имају техничке и технолошке потенцијале за покретање производње. Да је то могуће показује пример двеју хрватских фабрика из металског комплекса у којима је, захваљујући финансијској подршци државе, покренута производња. Реч је о фабрици „Ђуро Ђаковић“, у коју је уложено 80 милиона евра, док је за дислокацију и покретање производње у фабрици „Јанко Гредељ“ из буџета издвојено 56 милиона евра. Сада ће те фабрике производити вагоне за европско тржиште - коментарише Божидар Тодоровић, потпредседник ССС.

У сарадњи Фридрих Еберт фондације и дневног листа Данас

Покренут портал Радник.рс

АУТОР: Б. Ц.

Фридрих Еберт фондација у Србији у сарадњи са дневним листом Данас покренула је нови интернет портал Радник.рс, који ће бити посвећен социјалном дијалогу у сфери рада, економије, трипартитних преговора, синдикалних питања и акција.

Основни садржај на сајту бавиће се и деловањем канцеларије ове фондације у Србији, рада Социјално-економског савета, синдиката, државних органа невладиних организација и других релевантних институција. Главни циљ портала Радник.рс јесте подршка раду ФЕС-овог сектора за пројекте са синдикатима и специјализованог додатка Форум - социјални дијалог, који излази периодично у дневном листу Данас. Портал креће од понедељка 1. октобра.

На порталу засад постоје четири одвојене целине: Ин медиас рес, Форум, Публикације и Разматрања. У оквиру странице Ин медиас рес биће постављани текстови настали на основу претходних догађаја, тенденција и вести из поменутих области, а којима би се уједно и најављивали дужи и аналитички текстови у додатку листа Данас. Садржај оваквих рубрика зависиће од важних догађаја, актуелних тема и најаве неких важних промена, нарочито када је реч о новим законима и прописима. Ту ће бити и најаве и основни садржаји истраживања, радионица, округлих столова и семинара које организује или подржава ФЕС Београд.

Други сегмент биће посвећен текстовима из додатка „Форум - социјални дијалог“, као и реакцијама на те текстове. У оквиру Публикација биће постављена сва издања Фридрих Еберт фондације и ПДФ-ови старијих бројева Форума, док ће у рубрици Разматрања бити представљени ауторски текстови, ставови, коментари, блогови, преводи из иностраних медија и остале форме истакнутих појединаца, стручњака и функционера из сфере рада, синдиката, економије, социјалног дијалога и других области.

Незаобилазна анкета

У оквиру сајта функционисаће и анкета, са питањем које ће се мењати једном седмично, а које ће се односити на значајнији догађај из претходног периода из области права радника, синдикалних активности и других сродних тема. Пре постављања новог питања биће представљени резултати претходне анкете, а поједини добијени резултати послужиће као основа неких тема којима ће се сајт бавити.